

Bilaga : Prins Carl jr:s äktenskap.

Carl hade ett trassligt privatliv. Han påstås i 20-årsåldern haft flera älskarinnor och t o m ett barn u.ä. men det har inte gått att bekräfta. Han var påtänkt för ett kungligt äktenskap – som prinsgemål till kronprinsessan Juliana av Nederländerna (1909-2004) – och det finns en utförlig skildring av hur Carl och andra prinsar 1929-1936 vägdes på guldväg och förkastades:

Julianas föräldrar gav april 1929 sin utrikesminister Frans Beelaerts van Blokland i uppdrag att göra en förutsättningslös inventering av äktenskapsmarknaden utgående från Almanack de Gotha. Kriterierna var: ett modernt furstehus, passande ålder, protestantisk religion, oförvitlig karaktär & helst inte tysk. Inventeringen startade med de svenska prinsarna Bertil, Lennart, Sigvard & Carl jr. Bertil föll bort p g a en trafikolycka med dödlig utgång där han kört utan körkort. Lennart föll bort p g a dålig hälsa – han hade känsliga lungor och hade med knapp nöd klarat sin militärutbildning. Sigvard uppfattades som mera intresserad av en konstnärlig än av en kunglig karriär och ansågs dessutom som allmänt otrevlig. Carl slutligen ansågs mera intresserad av bilar än av sina furstliga plikter.¹

1934 gjordes inventeringen om. Lennart & Sigvard hade nu hunnit gifta sig. Bertils tekniska intresse ansågs diskvalificerande ”he is mostly interested in airplanes and cars”. Däremot var Carl på nytt uppe på diskussion:

Due to this lack of success, Beelaerts wondered if the Swedish princes might have changed for the better by now. Sigvard was married, and Envoy Sweerts wasn't too positive about Bertil: “he is mostly interested in airplanes and cars.” Prince Carl, however, had improved: “he has nice manners, is elegant, easy going and his intellect isn't below the average.” The envoy did warn, however, that Carl “isn't made of wood and he is said to have success with a lot of girls in the highest circles.” The King of Sweden announced to his own envoy in The Hague that he would like to cooperate in a meeting between his nephew and Juliana.

The first opportunity for Carl and Juliana to meet would be at the wedding of the Duke of Kent to Princess Marina of Greece in London in November 1934. Juliana was asked to be a bridesmaid by Marina, and Cousin Alice of Athlone asked her sister-in-law, Queen Mary, to send an invitation to Carl. Carl duly travelled to London, where he was teased by the younger princesses as rumours about an engagement started to appear in The Netherlands. Some shops even placed pictures of the Prince in their windows, and books about him were for sale. Wilhelmina was furious, of course; however, Juliana found the rumours amusing.

The meeting was an absolute disaster. The Dutch envoy in London, Jhr. Reneke de Marees van Swinderen, blamed Juliana. She seemed uninterested; as a young intellectual woman she might be admired by older men like King George V, but “young people require a bit more than just intellect”; they were interested in a woman's appearance rather than her intellect. Juliana didn't do anything about her appearance, and she was habitually unpunctual. Carl made an excellent impression on de Marees: “no wonder that all the girls were calling him all day for dates to parties and other festivities.” de Marees also thought there may be a Danish-Norwegian-Greek plot at the British court to prevent a Swede from getting so close to the Dutch

¹ Fasseur 2001.

throne; Queen Maud of Norway, sister of George V, was the prime suspect. Juliana showed her preference for the Greek Prince Paul, whose dynasty was Danish. Maybe this caused a revival of Danish-Swedish rivalry? After Juliana left, the envoy fell ill from all the stress and had to stay in bed for a week.

The Swedish envoy in London and Princess Alice wanted to mediate between Juliana and Carl, and even Wilhelmina did not give up all hope. She refused, however, to get Queen Astrid of Belgium (sister of Carl) involved because she suspected that King Leopold III wanted his brother Charles to marry Juliana and had discouraged his brother-in-law Carl. The suspicions were totally unjust, but it shows the frustration that was felt. Juliana, in the meantime, did not regret it too much because she thought Carl was immature.²

Under tiden slutförde Juliana sina universitetsstudier och upphörde att konstra sig. Hon & modern (fadern var nu död) enades om den helt otippade prins Bernhard av Lippe-Biesterfeld, universitetsutbildad jurist och anställd vid I G Farben i Paris. Bröllopet stod den 7 januari 1937. Carl var nu 26 år och trött på sin situation. Valet stod mellan någon prinsessa ur Almanack de Gotha eller någon närmare till hands. Han valde att gifta sig med grevinnan Elsa von Rosen

*

Elsa von Rosen (1904-1991)

Grevinnan Elsa von Rosen föddes den 7 februari 1904 i Stockholm & avled där den 15 april 1991. Hennes far var Gustaf V:s överceremonimästare greve Eugen von Rosen (1870-1950). Hennes mor var faderns hustru i 1:a giftet Eleonore (Ella) Wijk (1880-1970). Elsa var gift två gånger: 1:a gången 1923-1935 med legationsrådet greve Adolf von Rosen (1898-1954). 2:a gången 1937-1951 med Carl. I sitt 1:a gifte fick hon tre barn. I sitt 2:a gifte med Carl fick hon 1938 en flicka.

Elsa nämns i krönikorna (Elgklou 1978: s. 189; Ohlmarks 1979: ss. 124-125; Skott 1996: ss. 393-394,400; Sundberg 2004: ss. 238-239; Lindqvist 2010: s. 80; Norlin 2015: s. 217).

Eftersom hon inte var kunglig utgick Carl vid giftet ur tronföljden & förlorade sin prinstitel. Gustaf V förbjöd inte äktenskapet – förmodligen ville han inte stöta sig med Carls far – men markerade sitt missnöje genom att utebli från bröllopet. Detta var en mindre affär den 6 juli 1937 i Kvillinge kyrka nära Fridhem. Paret vigdes av Carls konfirmationspräst teol dr Fredrik Sjöberg. Genom sin svåger Leopold III fick Carl en ärftlig belgisk prinstitel som samtidigt var en adelstitel. Hans nya namn var prins Carl Bernadotte. Elsa blev prinsessan Elsa Bernadotte.

Titelfrågan diskuterades ingående.³ Prins Oscar hade en personlig prinstitel & en ärftlig adelstitel greve af Wisborg. Carl hade en prinstitel som samtidigt var en adelstitel och som ärvdes genom primogenitur (förstfödslorätt). Oscars prinsvärdighet omfattade inte resten av familjen. Att Ebba titulerades prinsessa var enbart av artighet.

² Marengo 2008.

³ K. L-m. [Om titelfrågan.] Svenska Dagbladet 1953-10-09; Karl Lofström. [Om titelfrågan.] Svenska Dagbladet 1964-06-28.

Carls prinsvärdighet omfattade däremot resten av familjen i hans egenskap av pater familias.

Efter skilsmässan 1951 fick Elsa tillbaka sin titel av grevinna. Även dottern Madeleine titulerades som ogift grevinna men juridiken är oklar. Enligt vissa uppgifter var hon som ogift prinsessa efter fadern. Enligt andra uppgifter grevinna efter modern. 1962 gifte hon sig med den belgiske adelsmannen junker Charles-Albert. Denne upphöjdes vid giftermålet till greve & Madeleine blev således grevinna ”på riktigt”. När hon 1981 gifte om sig med en grekisk affärsman förlorade hon denna titel, men eventuellt återfick hon den vid mannens död 2006.

*

Anna (Ann) Margaretha Larsson (1921-1975)

Ann Larsson föddes den 22 mars 1921 i Danderyd & avled den 3 september 1975 i Churriana, Malaga. Hennes far Karl Larsson (1883-1958) var chaufför eller byggmästare. Hennes mor var Elin Beckman (1887-1945). Ann var gift tre gånger: 1:a gången 1943-1952 med Lars Lindner (1914-1992). 2:a gången 1954-1961 med Carl. 3:e gången 1966-1975 med miljonären & författaren Jean Lowenthal (1913-1977). Före och under äktenskapet med Carl var hon hans sekreterare.

Ann nämns i krönikorna (Elgklou 1978: s. 189; Ohlmarks 1979: ss. 134-125; Skott 1996: s. 400; Sundberg 2004: s. 239; Lindqvist 2010: s. 82; Norlin 2015: ss. 217-218).

Ann insisterade på att äktenskapet gav henne en personlig prinsesstitel som hon kunde använda även efter skilsmässan & som omgift. Belgiska kungahuset var av annan åsikt. Den svenska pressen var syrlig och döpte om henne till prinsessan Larsson. Detaljerna är oklara.⁴

*

Kristine Rivelsrud (1932-2014)

Kristine Rivelsrud föddes den 22 april 1932 i Elsdorf, Norge, & avled den 4 november 2014 i Benalmadena, Spanien. Hennes far Johan Rivelsrud (1907-1986) var förman, eventuellt i en gruva. Hennes mor Elna Rivelsrud (1908-1992) var hemmafru. Kristine sammanbodde med Carl 1961-1978 & var gift med honom 1978-2003. Hon anställdes som sekreterare, allt-i-allo eller barnjungfru.

Kristine nämns i krönikorna (Ohlmarks 1979: ss. 140-141; Skott 1996: s. 400; Sundberg 2004: s. 239; Lindqvist 2010: s. 82; Norlin 2015: s. 218).

⁴ Prinsessan och författaren. Hänt i veckan, 1966:14, s. 31.

Referenser

- Elgklou, Lars. (1978.) Bernadotte : Historien – och historier – om en familj. Stockholm: Askild & Kärnekull.
- Fasseur, Cees. (2001.) Wilhelmina. Deel 2: Krijgshaftig in een vormeloze jas. [Holland:] Balans. [Engelsk sammanfattning i Marengo 2008.]
- Lindqvist, Herman. (2010.) Kungligt & mänskligt : 200 år med ätten Bernadotte i Sverige. Stockholm: Albert Bonniers förlag.
- Marengo. (2008.) A husband for Juliana. <theroyalarticles.com> (2008-01-02). [Sammanfattning av Cees Fasseur 2001.]
- Norlin, Arne. (2015.) Familjen Bernadotte : Makten, myterna, människorna. Stockholm: Lind & Co.
- Ohlmarks, Åke. (1979.) Alla Sveriges prinsessor. Stockholm: AWE/Gebbers.
- Skott, Staffan. (1996.) Alla dessa Bernadottar. Stockholm: Bonniers.
- Sundberg, Ulf. (2004.) Kungliga släktband : Kungar, drottningar, frillor och deras barn. Lund: Historiska media.